

Tanınmış Amerikan dergisi «Life», 42 yıl önce tek başına Atlantik'i geçerek tarihsel bir uçuş yapmış olan Charles Lindbergh'den «Ay'a Uçuş» la ilgili, açıklama niteliğinde bir yazı yazmasını istemiştir. Lindbergh'de cevap olarak kaleme aldığı uzun bir mektupta bu konuya neden değinmediğini anlatmış ve onun bu mektubu, teknik ilerlemelerin genel heyecanı içinde bugünlerde kolayca unutulmak tehlikesini gösteren insani yöne alt kıymetli bir belge olmuştur. Burada bu mektubun en önemli pasajlarını tanınmış işviçre dergisi «Weltwoche» den sütunlarımıza çeviriyoruz.

AY

YALNIZ BİR BAŞLANGIÇTIR

Charles LINDBERGH

Insanları büyük maceralara sürükleyen şey nedir? Bana öyle geliyor ki, böyle bir hareketin sebepleri hiç bir zaman tam bilinemeyecektir, hatta ona katılanlar bile bunun tam farkında değildir. Havacılığın daha başlangıç dönemlerindeki tecrübelerimi sonradan gözden geçirdiğim zaman, bana bu işi yaptıran etkenlerin, üzerinde uçtuğum Okyanusun dalgaları gibi açık belli fakat buna rağmen onlar gibi elle tutulmayan ve yaklaşılmayan şeyler olduğunun farkına vardım. Yalnız bir şeyi tam bir kesinlikle söyleyebilirim: onların kaynağı akıl ve mantık alanından ziyade sezgiden geliyordu ve pratik hedefler ne kadar önemli olurlarsa olsunlar, uçuşa sevgisi bunlardan çok daha ağır basıyordu.

Böylece ben meselâ, New York'tan Paris'e hiç bir yerde durmadan yapacağım bir uçuşun havacılık alanındaki ilerlemeleri hızlandıracığım, bir taşıyıcı olarak itibarımı arttıracığını ve bana aynı zamanda bir çok maddi faydalar sağlayacağını ümit ediyordum. Bütün bunlara rağmen, uçuşmaya olan sevgim ve bir maceraya atılma arzum ve bugün bile tam olarak bilemediğim daha başka etkenler olmasaydı, böyle bir uçuşa hiç bir zaman teşebbüs etmezdim.

Hayatın Mekanizması

Havacılık sanatı bir bilim olarak gelişmeye başlayınca, ona karşı ilğim gittikçe azaldı. Aklim, tekniğin getirdiği yeni marş tertibatı, kapalı pilot yeri, radyolar veya otomatik yönetim gibi ilerlemeleri selamlıyordu. Fakat hislerim bunlara karşı isyan ediyordu, çünkü onlar benim mesleğimi bu kadar çekici ve büyüleyici yapmış olan akılla duygu arasındaki dengiyi bozuyor, ortadan kaldırıyordu.

Böylece beni havacılığa doğru itmiş olan sezgim, şimdi de, çocukluk günlerimin eski bir alâkasına, hayatın gözlemine doğru götürdü.

Yavaş yavaş havacılığa daha az zaman ayırıyorum ve kendimi, daha fazla biyolojik araştırmalara veriyordum. İnsanda mekanik olan şeyler ne kadardı, içrek (mistik) olanlar ne kadardı? İnsan ömrü uzatılabilir miydi? Ölüm hayat döneminin kaçınılmaz bir parçası mıydı, ya da bilim birgün vücudun ölmeliğini sağlayabilecek miydi? Vücuttan ayrılan bir başın suni olarak kanla beslenmesi ne gibi bir sonuç verebilirdi? Bu soru özellikle zihnimi kurcalıyordu ve sonunda beni Tıbbi Artırma ile uğraşan Rockefeller Enstitüsünün Cerrahi Bölümündeki periyodik faaliyetlerime sürükledi ki bunlar da yıllarca sürdü.

İşgüdüsel Hayat Planı

İkinci Dünya Savaşının başlaması askeri havacılığa ve milletlerarası politikaya atılmama sebep olup. İnsanın ister birey ister toplum olarak olsun hayatta kalmağa karşı olan temel ihtiyacı, beni barış zamanlarında yapmağı tasarlamış olduğum belirli birçok şeylerden vazgeçmeğe zorladı.

Yedi yıl süre ile roketlerin yapılması amacıyla kurulan bilimsel kurullarda üye olarak çalıştım, ilk önce Hava Kuvvetlerinin, sonraları da Savunma Bakanlığının emrinde. Atlas ve Titan roketlerinin tamamlandığı ve Polaris denizaltılarının sefere çıktığı bu sürenin sonunda, birçok kara parçalarına ve adalara medeniyetimizin, askeri görevlerim sırasında, yapmış olduğum, gördüğüm şeyleri düşünerek üzülmeye başladım. Ormanlar çiğneniyor, dağlar yerle bir ediliyor, daha insan ayağı girmeye

miş birçok vahşi arazi kayboluyor, yabani hayvanların nesilleri tüketiliyor. İçimde, yakın gelecekte gücümüzü ve hayatta kalmamızı emniyet altına alabilmek için göstereceğimiz belirli çabaların, daha ileriki bir gelecekte zayıf düşmemize ve yok olmamıza sebep olacağını yansıtan bir his vardı. Penceresiz havacılık konferans salonlarıyla Pentagon'un koridorlarından ve standart hava üslerinin monotonluğundan bıkmış, usanmıştım. Tekrar tabiatın sırları ve güzellikleriyle temasa gelmek istiyordum.

Tekniğin Karşılığı

Sonra, birkaç ay önce, Apollo 8 astronotları tarafından uzay gemilerinin fırlatılışında bulunmağa davet edildim. Bu davet beni tekrar Astronotların dünyasına geri götürdü. Fakat yalnız birkaç gün için, birkaç yıl için değil. Bu atış beni tamamiyle ipnotize etmişti. Ben ömrümün büyük kısmını test uçuşları ve insanlar tarafından kontrol edilen mekanik uçaklar arasında geçirmiştım; fakat şimdiye kadar Apollo 8 görevi ile kıyaslanabilecek hiç bir yaşantıya sahip olmamıştım.

Atış alanından beş kilometre kadar uzakta, başka astronotlarla beraber seyirci olarak bulunduğumuz bu noktadan roket bir dev heybet ve ihtişamı içinde görünüyordu. Ateşlenince muazzam bir irtına, duman ve ateşten bulutlarını etrafa yığıdı. Ses dalgaları kulaklarıma eriştiği zaman yerle beraber ben de titremeğe başladım.

Alevlenen ve dalgalanan karışıklık içinden roketin ucu göründü. Hayalimde bir süre önce kendileriyle beraber oturduğum üç insanın görür gibi oldum. Test pilotları gibi kemerlerle bağlanmış bütün dikkatlerini yapacakları hareketler ve ölçü aletleri üzerinde toplamışlardı. Ve Ay'a doğru yol alıyorlardı.

Roket yükseklerle çıkmak için çaba gösterirken, ben de yerimde duramıyor havalarda rahatça ilerlerken rahatlıyor ve ateş topu, içindeki astronotlarla uzayda kaybolurken korkudan titriyordum. Sonsuz denecek kadar uzun süren bir gelişmeden sonra, bir dünya aracı içindeki insanlarla beraber başka bir gezegene doğru yola çıkıyordu. Burada medeniyetimizin başka yıldızlara doğru yükseldiğini görüyorduk. Burada modern insan, bilim ve teknolojiye olan inanç ve güveninin mükafatını görüyordu. Çok geçmeden ayın etrafında dolaşacaktı.

Astronot ve mühendislerle yaptığım konuşmalar içinde hemen hemen yenilmesi imkânsız bir arzu uyandırıyorlar: bilimsel çalışma ekipleriyle, la-

boratuvvarları, fabrikaları barakalarıyla tekrar astronotların o çekici dünyasına dönmek ve belki birgün bir uzay seyahatine katılmak. Fakat biliyorum ki, yeni buluşlar, araştırmalar ve maceraların o sınırsız imkânlar âlemine herşeye rağmen artık dönemezdim.

Acaba neden? Bilim ve onun ürünleriyle uzun yıllardan beri geliştirdiğim sıkı ilişkiler benim bütün düşünce ve duygularımı bu deneylerin etki sınırlarının dışında kalan alanlara yöneltmişlerdi. Ben bugün, bilimde bir hedef değil, bir yol görüyorum gizli ve bilinmeyene doğru giden ve onların içinde kaybolan bir yol. İnsanî terakkinin gövdesinden fıskıran bütün bilim dalları harikalar ülkesinde son bulurlar. Onları yeter derecede geniş ve uzunluğuna incelersek, sonunda bilimin kendisinin de bir harika olduğu neticesine varırız, tıpkı evrenin görünüşteki hiçliğinden meydana gelen ve tekrar evrene dönen insanın anlayışı gibi.

Zamanın Ötesine Seyahat

Bugün gene geleceği tahmine çalışıyorum. Acaba bir gün güneş sistemimizin dışına çıkabilecek miyiz? Uçakların yerine geçen uzay gemileri yerlerini kime bırakacaklar? Bilginler bir uzay gemisinin hiç bir zaman ışık hızına erişemeyeceğini söylüyorlar, bu yüzden insanların kısa bir ömür süresi içinde öteki yıldızlara gitmelerine imkân olamayacaktır, kozmik uzaklıklar, fiziksel araştırmalarımızı güneşin çevresinde dönen gezegenlerden daha uzaklara götürmemizi engelleyecektir.

Kanat ve pervane insanı nasıl bir vakitler dünyanın atmosferine bağlı bırakmışlarsa, bugün de bilimsel kanunlar onu, çevresinde döndüğü güneşin teşkil ettiği sisteme bağımlı kılmağa zorlamaktadır. Bir zamanlar nasıl havanın eksikliği bizi engellemişse, şimdi de aynı şeyi zamanımızın sınırlılığı yapmaktadır. Mars ve Venüs, eğer fizik kanunlarını bozarsak ve daha mükemmel uzay taşıtları yapmağı başaramazsak, uzay seyahatlarımızın son hedefleri olacaktır. Fakat bu yeni hedeflere erişmeye uğraşırken yeni bir çağı açmış oluyor muyuz? Bilim çağını geride bırakacak bir çağ; nasıl ki bilim çağı da dinsel batıl inançların çağını geride bırakmıştır. Bilim yolunda ilerlerken, bu alanın ötesinde bulunan sınırların gittikçe daha fazlasının içyüzünün anlamış olacağız. İşte bugün karanlık görünen bu ufuklarda geleceğin büyük maceraları bizi bekliyor; 20. yüzyılın anlayış yeteneğiyle insanın bunları gözlerinin önüne getirmesine imkân yoktur, o seyahatler ki güneş sistemini aşacak, uzak samanyollarından geçerek belki za-

	ASTEROİD KUŞAĞI									
GÜNEŞ										
GEZEGENLER	MERKÜR	VENÜS	DÜNYA	MARS	JÜPİTER	SATÜRN	URANÜS	NEPTÜN	PLÜTON	
GÜNEŞTEN UZAKLIĞI (km)	58.1 milyon	108 milyon	150 milyon	230 milyon	780 milyon	1.43 milyar	2.9 milyar	4.5 milyar	5.9 milyar	
YARIYÖRÜNGE	4.800	12.400	12.756	6.800	142.800	120.800	47.600	44.600	12.800	
UYDULARININ SAYI	0	0	1	2	11	9	4	1	0	

man ve mekânın bulunmadığı alemlere kadar erişecek.

Yeni bir çağın başlangıcı daima bir meydan okuma teşkil eder, onu geçmişin metotlarıyla karşılamaya imkân yoktur. Tekniğimiz artık yetersiz olmağa başlıyor, fakat bilim dallarımızdan belirli bazıları — coğrafya, genetik, fizik, astronomi, atom bilimi — bize yeni bir yol gösterebilir ve hayat, zaman ve uzay hakkında yeni düşüncelerle kafalarımıza ışık tutabilirler.

Biz bugün insanın onbinlerce yıl önce tesadüf ve içgüdünün verdiği güven, hissiyle hareket ettiğini ve bir daha geriye dönmeyecek kadar akıl ve fikrinin geliştiğini biliyoruz. Bilincin en yüksek düzeyine erişmek ve insan türü olarak hayatta kalabilmek için yeni bir yol aramamız gereklidir. Biz bugün, insanın kavrayabildiğimiz şekli ve kavrayamadığımız boyutlarını yaratmış olan sayısız bir çok nazik ve henüz çok az bilinen unsurlarla aklın istibdadını birleştirmek için bir imkân bulmak zorundayız. Zamanların akışı içinde bu unsurlar, öğeler, insanı öyle bir anlayış aşamasına çıkardılar ki, o gerek maddenin ve gerek ruhun, bir esas cevherin değişik şekilleri olduğuna kanaat getirdi.

Bu sebeptendir ki, ben dikkatimi teknik ilerlemelerden hayatın kendisine, uygarlıktan ilkelğe çevirdim. İlkelik bize geçmişe, hal ve geleceğe geniş bir perspektiften bakmak imkânını sağlar, o bize bir doğrultu verir ve kurtuluşa olan ihtiyaç ve imkânları gösteren değerleri fark etmemize yardım

eder. Tabiatın hayatı geliştirdiğini ve bunun içinde insan türünün de bulunduğunu hiç bir zaman unutmamalıyız. Bununla kıyaslandığı takdirde bizim özel başarılarımız çok küçük kalır.

Bilimsel yönden elde ettiğimiz bütün bilgiler tabiatın bilgeliğiyle (Hikmetiyle) birleştirilebilir ve uygarlık, ilkelik içindeki köklerle beslenebilirse insanın imkânlarının sınırsız olduğu görülür. İnsan gittikçe büyüyün anlayışı ve bu anlayışın bilinci sayesinde, «Tanrı» dan daha uygun bir ad veremeyeceğimiz, o tabiat üstü mucize içinde eriyebilir. Ve işte uzun zamandan beri sezgimizin duyduğu fakat aklımızın ancak belirsiz bir şekilde farkına vardığı bu erimede belki hayatın eşliği olmadan bir seyahat mümkün olacaktır.

Acaba o zaman hayatın — önemli bir bölüm olmasına rağmen — yavaş yavaş genişleyen anlayışımızın farkına varmağa başladığı kosmik bir gelişmede yalnız bir bölüm olduğu bilincine erişebilecek miyiz? Acaba o zaman samanyoluna yalnız uzay gemisiz varabileceğimizi, yalnız siklotronlar olmadan atomların iç yapılarını öğrenebileceğimizi anlayabilecek miyiz? Bilimsel çağımızın muazzam başarılarının sınırını aşabilmek için, duyularımızla anladığımız şeyleri, duyularımızın sınırları dışında kalanlarla birleştirmek zorundayız ve ben bunların aslında yalnız başka birer görünüş olduğu kanısındayım, ve bunlarla his ve akıl yolundan meşgul olmak suretiyle geleceğin büyük serüvenlerine ulaşabileceğimize inanıyorum.

Güneş, çevresinde dönen ve herşeyi ondan bekleyen bütün bu gezegenlere rağmen, sanki evrende yapacak başka hiçbir işi yokmuş gibi gene de bir salkım üzümü olgunlaştırır.

Galile

Eğer A başarıya eşitse, başarının formülü şöyle yazılabilir: A eşittir, X artı Y, artı Z. Burada X çalışmak, Y oynamak, Z ise çeneyi sıkı tutmaktır.

A. EINSTEIN

Eğitim bir insanın, cahilliğin inatçı yobazlığından düşünceli bir şüphesizliğe doğru yükselmesidir.

Keneth G. JOBASON

Francis Bacon, Kristof Kolomb hakkında şöyle demişti, «O ümidli aklın sınırları içine soktu». Herkes dünyayı islah etmek ister, eğer herkes bu işe kendisinden başlasaydı, bunda başarı bile elde edebilirdi.

Karl Heinrich WAGGERL